

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Bohuslava Hnízdičky v právní věci žalobkyně **J. B.**, zast. Mgr. Mariánem Šťastným, advokátem se sídlem Olomouc, Ostružnická 6, proti žalované **České správě sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 24. 5. 2006, č. j. 16 Cad 156/2005 – 56,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Plzni, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 20. 5. 2005. Tímto rozhodnutím byl žalobkyni ode dne 1. 9. 2002 přiznán starobní důchod ve výši 2058 Kč měsíčně podle ust. § 29 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 155/1995 Sb.“) a podle čl. 26 Smlouvy mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo o sociálním zabezpečení č. 94/2002 Sb. m. s. (dále jen Smlouva). V souladu s ust. § 71 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. stanovila žalovaná jako výhodnější pro žalobkyni výpočet procentní výměry podle zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 31. 12. 1995. Základní výměra v plné výši činila 1310 Kč, procentní výměra 2364 Kč. Nárok na starobní důchod vznikl žalobkyni pouze s přihlédnutím k německým dobám pojištění. Žalobkyně získala v českém důchodovém pojištění 9059 dnů, v německém důchodovém pojištění 7119 dnů, celkově pak 16 178 dnů. Výše důchodu byla následně upravena podle čl. 26 Smlouvy podle poměru dob získaných v českém důchodovém

pojištění a celkové době pojištění. Základní výměra důchodu tak činila 734 Kč, procentní výměra 1324 Kč. Od ledna roku 2003 byl důchod zvýšen dle nař. vlády č. 438/2002 Sb. na částku 2109 Kč. měsíčně, od ledna roku 2004 dle nař. vlády č. 337/2003 Sb. na částku 2144 Kč měsíčně. Od 1. 5. 2004 činil starobní důchod v souladu s čl. 118 Nařízení č. 574/72 i nadále 2144 měsíčně. Od lednové splátky roku 2005 pak byl důchod zvýšen dle nař. vlády č. 565/2004 Sb. na částku 2271 Kč.

Krajský soud v Plzni neshledal žádné pochybení žalované při stanovení výše starobního důchodu žalobkyně. Rovněž nezjistil, že by žalovaná do osobního listu důchodového pojištění neuvedla některé doby pojištění získané žalobkyní, přičemž žalobkyně uvedené doby pojištění či výdělků dosažené v tehdejší ČSSR ani nezpochybňovala. K nesouhlasu žalobkyně se stanovením reálné hodnoty příjmu pobíraného v roce 1980 při výpočtu důchodu přiznávaného v roce 2002 soud poznamenal, že není rozhodující reálná hodnota tehdejších příjmů v porovnání s následujícími lety, rozhodující je pouze výše vyměřovacího základu a výše koeficientu nárůstu stanovená příslušným zákonným předpisem pro určitý rok.

Soud má dále za to, že žalovaná nepochybila, pokud osobní vyměřovací základ podle zák. č. 155/1995 Sb. stanovila za roky 1980 – 2001, neboť žalobkyně měla v České republice vykázanu dobu pojištění naposledy od 1. 1. 1980 do 19. 6. 1980, přičemž v tomto roce zde dosáhla příjmu. Tím byla splněna zákonná podmínka pro stanovení osobního vyměřovacího základu a následně výpočtového základu. Žalobkyní uvedený výpočet jejího starobního důchodu nelze akceptovat, neboť není možné při výpočtu vycházet zčásti ustanovení zákona č. 100/1988 Sb. a současně zčásti z ustanovení zákona č. 155/1995 Sb. za účelem co nejvýhodnějšího výsledku. Žalobkyně do rozhodného období zahrнула roky 1971 – 1980, což je však v rozporu s ust. § 12 odst. 3 písm. a), odst. 4 a 5 zákona č. 100/1988 Sb. Koeficient nárůstu všeobecného vyměřovacího základu je pak definován v § 17 a násl. zákona č. 155/1995 Sb.

Jako irelevantní posoudil soud i námitku žalobkyně, že pro výpočet výše důchodu nelze započítat rok 1980, neboť v této době již pracovala v Německu. Soud zjistil, že v Německu měla žalobkyně vykázanu dobu pojištění až od 17. 2. 1983. *Doba pojištění a zaměstnání vykázaná německým nositelem pojištění se započítá do celkové doby pojištění, avšak jedná se o dobu vyloučenou pro výpočet starobního důchodu, protože tuto dobu zohlednil německý nositel pojištění ve svém rozhodnutí od důchodu žalobkyně dle německých právních předpisů.* Podle soudu není podstatné, kolik činí odpracovaná doba v rozhodném období (v případě žalobkyně rok 1980), toto období musí být vymezeno v souladu s ust. § 12 odst. 1 až 7 zákona č. 100/1988 Sb., příp. podle ust. § 18 odst. 4 zákona č. 155/1995 Sb. Krajský soud proto žalobu podle ust. § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) jako nedůvodnou zamítl.

Podanou kasační stížností napadla stěžovatelka rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem z důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Má za to, že žalovaná měla při výpočtu procentní míry důchodu postupovat jinak, a to konkrétně při výpočtu osobního vyměřovacího základu podle zákona č. 155/1995 Sb. Stěžovatelka uvedla, že úhrn ročních vyměřovacích základů měl být vydělen pouze 171 dny, které v roce 1980 skutečně odpracovala na území tehdejšího Československa a nikoli 1160 dny, v nichž je zahrnuta i doba, po kterou pobývala na území Spolkové republiky Německo (20. 6. 1980 – 16. 2. 1983). V této době měla v Německu statut žadatele o azyl a podle německých právních předpisů nemohla pracovat. Je tedy nepřipustné, aby jí byl osobní vyměřovací základ zkrácen

o dobu, kdy pobývala na území Spolkové republiky Německo, jestliže doby zde získané se pro účely výpočtu osobního vyměřovacího základu vylučují. Na základě výše uvedeného stěžovatelka dovodila, že by pro ni byl výhodnější výpočet starobního důchodu podle zákona č. 155/1995 Sb. Navrhla proto, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Plzni zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Ve svém vyjádření ke kasační stížnosti se žalovaná ztotožnila s právním názorem krajského soudu vysloveném v rozsudku.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu z hlediska uplatněného stížního bodu a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Vzhledem k tomu, že mezi účastníky nebyl sporný skutkový základ rozhodnutí správního orgánu, Nejvyšší správní soud z něho při posouzení věci rovněž vycházel. Ze správního (dávkového) spisu proto stručně uvádí jen některé rozhodné skutečnosti. Žalobkyně se narodila dne 1. 1. 1942, je bezdětná. Žádost o starobní důchod od českého nositele pojištění uplatnila dne 9. 12. 2002 a požádala o jeho přiznání ode dne 1. 9. 2002. Potvrzení cizozemského nositele pojištění o době pojištění získané žalobkyní na jeho území bylo žalované doručeno dne 13. 11. 2003 a prokazuje dobu pojištění žalobkyně na území Spolkové republiky Německo od 17. 2. 1983 do 31. 12. 2002. Z osobního listu důchodového pojištění ze dne 10. 9. 2004 bylo zjištěno, že celková doba pojištění činila 44 roků a 118 dnů. Žalobkyně získala v českém důchodovém pojištění 9059 dnů, v německém důchodovém pojištění 7119 dnů.

Při stanovení výše starobního důchodu postupovala žalovaná v souladu s ust. 71 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., podle něhož výše starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu, na který vznikne nárok v době od 1. ledna 1996 do 31. prosince 2005, nesmí být nižší než výše důchodu, která by náležela, kdyby důchod byl přiznán podle předpisů platných ke dni 31. prosince 1995 v rozsahu uvedeném v odstavci 4, a to včetně zvýšení, která by náležela k tomuto důchodu pouze k tomuto dni. Pro účely porovnání výší starobních, plných invalidních a částečných invalidních důchodů podle věty první se výší těchto důchodů rozumí procentní výměry těchto důchodů. Výše základní výměry starobního, plného invalidního a částečného invalidního důchodu, pokud se jejich výše stanoví po 31. prosinci 1995 s použitím předpisů platných před 1. lednem 1996, se stanoví podle předpisů platných ke dni, od něhož se přiznává důchod; přitom v této výši základní výměry důchodu je zahrnuto zvýšení o pevnou částku.

Žalovaná tedy provedla srovnávací výpočet v souladu s výše citovaným ustanovením, přičemž zjistila, že výhodnější pro žalobkyni je výpočet starobního důchodu, resp. jeho procentní výměry podle zákona č. 100/1988 Sb.

Stěžovatelka napadla rozsudek krajského soudu z důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy kvůli nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesouhlasila se stanovením osobního vyměřovacího základu podle zákona č. 155/1995 Sb.

Nejvyšší správní soud této námitce stěžovatelky nepřisvědčil.

Při výpočtu starobního důchodu podle zákona č. 155/1995 Sb. je nutné vycházet z následujících ustanovení.

Podle ust. § 16 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. ve znění účinném do 31. 1. 2006, osobní vyměřovací základ je měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů pojištěnce za rozhodné období (§ 18). Tento průměr se vypočte jako součin koeficientu 30,4167 a podílu úhrnu ročních vyměřovacích základů za rozhodné období a počtu kalendářních dnů připadajících na rozhodné období; jsou-li v rozhodném období vyloučené doby (odstavce 4 až 6), snižuje se o ně počet kalendářních dnů připadajících na rozhodné období.

Rozhodným obdobím je podle § 18 tohoto zákona období od roku 1986 do roku, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu. Není-li však v takovém rozhodném období aspoň pět kalendářních roků s vyměřovacím základem pojištěnce (§ 16 odst. 3), prodlužuje se rozhodné období před rok 1986 postupně tak, aby zahrnovalo ještě jeden takový rok, nejvýše však kalendářní rok bezprostředně následující po roce, v němž pojištěnec dosáhl věku 18 let.

Podle čl. 26 odst. 3 Smlouvy se pro stanovení vyměřovacího základu pro výpočet dávek podle českých právních předpisů vylučují doby pojištění získané podle německých právních předpisů v rozhodném období.

V projednávaném případě představuje rozhodné období roky 1986 – 2001, v nichž žalobkyně nezískala žádný kalendářní rok s výdělkem. Proto bylo toto období prodlouženo až do roku 1980, v němž žalobkyně získala vyměřovací základ 24 510 Kč. V tomto roce byla žalobkyně účastna českého důchodového pojištění od 1. 1. 1980 do 19. 6. 1980, tj. 171 dnů. Prvním následujícím obdobím, kdy byla vykázána účast žalobkyně na pojištění, je doba od 17. 2. 1983 do 16. 8. 1983, a to u německého nositele pojištění.

Z čl. 26 odst. 3 Smlouvy vyplývá, že pro vyloučení určité doby pro účely stanovení osobního vyměřovacího základu není podstatné, na území kterého státu dotyčná v této době pobývala, ale pouze to, kde byla důchodově pojištěna. Vyloučenou dobou v rozhodném období je tudíž teprve doba počínající dnem 17. 2. 1983.

Žalovaná tedy postupovala správně, pokud do rozhodného období zahrnula i dobu od 20. 6. 1980 do 16. 2. 1983 a nikoli pouze 171 dnů, kdy byla žalobkyně v ČSSR zaměstnána. Počet kalendářních dnů rozhodného období (tj. všech dnů v letech 1980 - 2001 bez ohledu na to, zda byla stěžovatelka po celou dobu účastna pojištění) činí 8035 dnů. Vyloučené doby představují 6876 dnů, což je doba pojištění získaná na území Německa. Osobní vyměřovací základ pak žalovaná stanovila v souladu s § 16 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. ve výši 3572 Kč.

Nejvyšší správní soud tak sdílí názor Krajského soudu v Plzni, že žalovaná nepochybila při výpočtu osobního vyměřovacího základu podle zákona č. 155/1995 Sb. Uzavírá tedy, že napadený rozsudek netrpí nezákonností z důvodu tvrzeného stěžovatelkou dle ust. § 103 odst. 1 písm. a), z úřední povinnosti pak nebyly zjištěny ani vady dle ust. § 103 odst. 1 písm. c) a d) s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1, 2 s. ř. s. za použití ustanovení § 120 téhož zákona. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona. Nejvyšší správní soud

proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 20. června 2007

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

